

СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

20.09.2023 № 70/82-р/к

Справа № 1/02-46-21

м. Київ

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» протягом періоду з 01.07.2015 по 26.06.2017 у межах території міста Суми та Сумської області та періоду з 27.06.2017 по 20.08.2020 у межах території міста Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району Харківської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «СУМИГАЗ», займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг постачання природного газу побутовим споживачам.

Як наслідок ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» мало змогу самостійно визначати умови надання послуг постачання природного газу побутовим споживачам у межах вказаної території.

У листопаді 2018 року ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» у рахунках на оплату за надані послуги повідомило споживачам, помешкання яких не були обладнані приладами обліку, про наявність заборгованості, що виникла внаслідок здійснення товариством перерахунку наданих послуг за період з 01.07.2015 по 08.08.2018 внаслідок скасування судом постанов Кабінету Міністрів, якими було визначено норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників.

При цьому у разі зміни власника об'єкта побутового споживача, передачі об'єкта побутового споживача або його частини в оренду, звільнення займаного приміщення або зміни постачальника ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» стягувало з побутових споживачів заборгованість, що виникла у зв'язку з перерахунком норм споживання. У результаті таких дій побутовим споживачам також було створено перешкоди для подальшого переходу до інших постачальників природного газу, що призвело до ущемлення інтересів споживачів та інших суб'єктів господарювання, які надають послуги постачання природного газу, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами розгляду справи № 1/02-46-21 такі дії ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання природного газу побутовим споживачам у межах території міста Суми та Сумської області у період з 01.07.2015 по 26.06.2017 та міста Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району

Харківської області у період з 27.06.2017 по 20.08.2020, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «СУМИГАЗ», що призвели до ущемлення інтересів споживачів та інших суб'єктів господарювання, які надають послуги постачання природного газу, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» накладено штраф у розмірі 68 000,00 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 1/02-46-21 (надалі - Справа) про порушення ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання відділу досліджень і розслідувань в Сумській області від 31.08.2023 № 70-03/249-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України¹ від 30.01.2020 № 3 розпочато розгляд справи № 02-06/03-2020 у зв'язку з наявністю у діях ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ», які полягають у донарахуванні та стягненні із побутових споживачів, які не мають/мали приладів обліку газу, додаткових обсягів газу за період з 01.07.2015 по 08.08.2018, що призводить до утворення штучної заборгованості за надані послуги та створення перешкод для подальшого переходу до інших постачальників природного газу, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», як зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг постачання природного газу побутовим споживачам в межах території Сумської області, на якій розташовані розподільчі мережі АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «СУМИГАЗ», що можуть призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання та споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Листом Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 30.01.2020 № 68-02/160 копія розпорядження про початок розгляду справи направлена ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ».
- (3) Листом Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 30.01.2020 № 68-02/161 ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГАЛУЗЕВЕ ПІДПРИЄМСТВО «ПРОМСЕРВІС» повідомлено про початок розгляду справи.

¹Відповідно до підпункту 6.7 пункту 6 розпорядження Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами) з 01.06.2020 припинено Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України шляхом приєднання до Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України. Відповідно до підпункту 7.6 пункту 7 вказаного Розпорядження, з 02.06.2020 найменування Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України змінено на Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.

- (4) Листом Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 30.01.2020 № 68-02/162 УПРАВЛІННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ повідомлено про початок розгляду справи.
- (5) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 16.02.2021 № 70/46-рп/к матеріали справи № 02-06/03-2020 прийнято до провадження, справі присвоєно новий номер – 1/02-46-21.
- (6) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 21.07.2021 №70/216-рп/к збирання та аналіз доказів у справі №1/02-46-21 доручено відділу досліджень і розслідувань в Сумській області.
- (7) Листом від 31.08.2023 №70-02/С-2708 УПРАВЛІННЮ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ надіслано копію подання з попередніми висновками у справі № 1/02-46-21.
- (8) Листом від 31.08.2023 №70-02/С-2709 ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГАЛУЗЕВЕ ПІДПРИЄМСТВО «ПРОМСЕРВІС» надіслано копію подання з попередніми висновками у справі № 1/02-46-21.
- (9) Листом від 31.08.2023 №70-02/С-2708 ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» надіслано копію подання з попередніми висновками у справі № 1/02-46-21.

2. ЗАЯВНИКИ

- (10) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГАЛУЗЕВЕ ПІДПРИЄМСТВО «ПРОМСЕРВІС» (надалі – ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС»), ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом), місцезнаходження юридичної особи: (інформація з обмеженим доступом).
- (11) Згідно з відомостями Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань - <https://usr.minjust.gov.ua> (надалі - ЄДР), видами діяльності ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» з поміж іншого є:
 - (інформація з обмеженим доступом) (основний);
 - (інформація з обмеженим доступом);
 - (інформація з обмеженим доступом);
 - (інформація з обмеженим доступом).
- (12) ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» є ліцензіатом господарської діяльності з постачання природного газу на території України. Відповідно до законів України «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про ринок природного газу» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі – НКРЕКП) від 27.04.2017 № 613 ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу на території України.
- (13) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» є суб'єктом господарювання.
- (14) УПРАВЛІННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ (надалі – Управління СБУ в Сумській області), є органом державної влади. Згідно з відомостями ЄДР основним видом діяльності є (інформація з обмеженим доступом) (основний).

3. ВІДПОВІДАЧ

- (15) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» (надалі - ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ»), ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом), місцезнаходження: (інформація з обмеженим доступом).
- (16) Згідно з відомостями ЄДР видами діяльності ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» є:
- (інформація з обмеженим доступом) (основний);
 - (інформація з обмеженим доступом);
 - (інформація з обмеженим доступом);
 - (інформація з обмеженим доступом);
 - (інформація з обмеженим доступом);
 - (інформація з обмеженим доступом).
- (17) ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» відповідно до постанови НКРЕКП від 04.06.2015 № 1681 отримало ліцензію на постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом на території міста Суми та Сумської області з терміном дії з 01.07.2015 по 30.06.2020.
- (18) Постановою НКРЕКП від 01.09.2015 № 2247 «Про переоформлення ліцензій на постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом, виданих ТОВ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКГАЗ ЗБУТ», ТОВ «ЗАКАРПАТГАЗ ЗБУТ», ТОВ «ВОЛИНЬГАЗ ЗБУТ», ТОВ «ВІННИЦЯГАЗ ЗБУТ», ТОВ «ХМЕЛЬНИЦЬКГАЗ ЗБУТ», ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» та ТОВ «ЗАПОРІЖГАЗ ЗБУТ»» ліцензію ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом переоформлено на безстрокову.
- (19) Постановою НКРЕКП від 11.05.2017 № 631 вищезазначену ліцензію було анульовано, а постановою від 11.05.2017 № 633 «Про видачу ліцензій з постачання природного газу ДП «ГАЗПОСТАЧ» ПАТ «ТЕРНОПІЛЬМІСЬКГАЗ», ДП «ШЕПЕТІВКАГАЗ» ПАТ «ШЕПЕТІВКАГАЗ», ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ», ТОВ «ХАРКІВГАЗ ЗБУТ», ТОВ «ХЕРСОНРЕГІОНГАЗ», ТОВ «ХМЕЛЬНИЦЬКГАЗ ЗБУТ», ТОВ «ВІННИЦЯГАЗ ЗБУТ», ДП «МОЛТЕКС НАФТА І ГАЗ» КОМПАНІЇ «МОЛТЕКС БІЗНЕС», ФОП КОСТЮКУ В.М., ТОВ «АВЕРС ПЛЮС ЛТД», ТОВ «ЕВЕРЕСТ ЕНЕРГОПОСТАЧ», ТОВ «ОБЛГАЗПОСТАЧ», ТОВ «РЗ ЕНЕРДЖИ», ТОВ «УКРФІНГАЗ», ТОВ «ГАЗЕНЕРГОПРОЕКТ», ТОВ «СІРІУС-1», ТОВ «ІНОЛ ЕНЕРДЖІ», ТОВ «УКРАЇНСЬКА ГАЗОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ», ТОВ «УКРЕНЕРГОЕКСПОРТ», ТОВ «ВОЛИНЬГАЗ ЗБУТ», ТОВ «ГК РЕСУРС-ПАРТНЕР», ТОВ «ГАЗОВІ РЕСУРСИ», ТОВ «ВЕСТА» та ТОВ «АЙРОН ГОЛД» ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу на території України.
- (20) Таким чином, ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (21) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

- 4.1 Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища*
- (22) Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (23) Об'єктами аналізу є:
- послуги з постачання природного газу побутовим споживачам (надалі - Послуги);
 - ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» – суб'єкт господарювання, який постачає природний газ побутовим споживачам в межах Сумської області.
- 4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище*
- 4.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання*
- (24) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (25) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (26) Відповідно до статті 1 Закону України «Про ринок природного газу»:
- постачання природного газу - господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і полягає в реалізації природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів;
 - постачальник природного газу (далі - постачальник) - суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із постачання природного газу.
- (27) Згідно зі статтею 12 Закону України «Про ринок природного газу» постачання природного газу здійснюється відповідно до договору, за яким постачальник зобов'язується поставити споживачеві природний газ належної якості та кількості у порядку, передбаченому договором, а споживач зобов'язується оплатити вартість прийнятого природного газу в розмірі, строки та порядку, передбачених договором. Постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється на підставі типового договору, що затверджується Регулятором та оприлюднюється в установленому порядку.
- (28) Згідно з пунктом 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуги з постачання та розподілу природного газу відносяться до комунальних послуг.
- (29) Отже, Послуги є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ».
- 4.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)*
- (30) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про ринок природного газу» побутовий споживач - фізична особа, яка придбаває природний газ з метою використання для власних побутових потреб, у тому числі для приготування їжі, підігріву води та опалення своїх

жилих приміщень, що не включає професійну та комерційну діяльність.

- (31) З урахуванням зазначеного споживачами Послуг визначено побутових споживачів, а саме фізичних осіб, які придбавали природний газ з метою використання для власних побутових потреб, у тому числі для приготування їжі, підігріву води та опалення своїх жилих приміщень.

4.3. Визначення товарних меж ринку

- (32) Відповідно до пунктів 5.1. – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (33) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є: подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (34) При проведенні дослідження в межах розгляду Справи враховано, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (35) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (36) Статтею 9 Закону України «Про ринок природного газу» визначено, що господарська діяльність на ринку природного газу, пов'язана з його транспортуванням, розподілом, зберіганням, наданням послуг установки LNG, постачанням природного газу, провадиться за умови отримання відповідної ліцензії.
- (37) Внаслідок технологічних особливостей здійснення діяльності з надання Послуг не має товарів-замінників.
- (38) Враховуючи наведене, за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей товарними межами досліджуваного ринку є послуги з постачання природного газу побутовим споживачам.

4.4 Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (39) Відповідно до вимог пункту 6.1. Методики територіальні межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (40) Згідно з пунктом 11 Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у перехідний період), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2015 № 758 (із змінами) (втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України № 867 від 19.10.2018) (надалі – Постанова від 01.10.2015 № 758), постачальники природного газу, визначені у додатку

1, зобов'язані постачати природний газ побутовим споживачам та релігійним організаціям (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності), об'єкти газоспоживання яких розташовуються в межах відповідної території ліцензованої діяльності з розподілу природного газу, за ціною, що не може перевищувати граничних роздрібних цін на природний газ, а також у порядку та на умовах, що передбачені пунктами 11 і 12 цього Положення, до моменту зміни постачальника природного газу. Постачальники природного газу, визначені у додатку 1, не мають права відмовити побутовому споживачеві та релігійній організації (крім обсягів, що використовуються для провадження її виробничо-комерційної діяльності), об'єкти газоспоживання якого/якої розташовуються в межах відповідної території ліцензованої діяльності з розподілу природного газу, в укладенні договору про постачання природного газу за граничною роздрібною ціною природного газу, якщо такий споживач звернувся із відповідною заявою до постачальника.

- (41) Відповідно до пункту 14 Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.2017 № 187 (із змінами) (втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України № 867 від 19.10.2018) (надалі – Постанова від 22.03.2017 № 187) постачальники природного газу, визначені у додатку, не мають права відмовити побутовому споживачеві та релігійній організації (крім обсягів, що використовуються для провадження її виробничо-комерційної діяльності), об'єкти газоспоживання якого (якої) розташовуються у межах відповідної території ліцензованої діяльності з розподілу природного газу, в укладенні договору про постачання природного газу, якщо такий споживач звернувся з відповідною заявою до постачальника.
- (42) Пунктом 14 Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 (із змінами) (втратила чинність 20.05.2021) (надалі – Постанова від 19.10.2018 № 867), визначено, що постачальники природного газу, визначені в додатку, не мають права відмовити побутовому споживачеві, релігійній організації (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) та державному підприємству України «Міжнародний дитячий центр «Артек», об'єкти газоспоживання яких розташовуються у межах відповідної території ліцензованої діяльності з розподілу природного газу, в укладенні договору про постачання природного газу, якщо такий споживач звернувся з відповідною заявою до постачальника та якщо інформація про такого споживача була надана Мінфіну відповідно до пункту 10 цього Положення.
- (43) Відповідно до Переліків постачальників природного газу, на яких покладено спеціальні обов'язки щодо постачання природного газу побутовим споживачам та релігійним організаціям (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) до зміни постачальника природного газу, наведених в додатках до положень, затверджених Постановою від 01.10.2015 № 758, Постановою від 22.03.2017 № 187 та Постановою від 19.10.2018 № 867, постачальником природного газу на території ліцензованої діяльності з розподілу природного газу ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА ПО ГАЗОПОСТАЧАННЮ ТА ГАЗИФІКАЦІЇ «СУМИГАЗ» (надалі – ПАТ «СУМИГАЗ») визначено ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ».
- (44) ПАТ «СУМИГАЗ» відповідно до постанови НКРЕКП від 26.03.2015 № 929 «Про видачу ліцензій на розподіл природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ та постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом ПАТ «СУМИГАЗ»» отримало ліцензію на право провадження господарської діяльності

з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ та з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом на території м. Суми та Сумської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності та користуванні ПАТ «СУМИГАЗ» терміном дії з 29.03.2015 по 28.03.2020.

- (45) Згідно з постановою НКРЕКП від 01.09.2015 № 2248 «Про переоформлення ліцензій на розподіл природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ, виданих ПАТ «СУМИГАЗ», ПАТ «КРИВОРІЖГАЗ», ПАТ «КІЇВОбЛГАЗ», ПАТ «ЗАПОРІЖГАЗ», ПАТ «ВОЛИНЬГАЗ», ПАТ «ЗАКАРПАТГАЗ», ПАТ «ВІННИЦЯГАЗ», ПАТ «ДНІПРОГАЗ» та ПАТ «ХМЕЛЬНИЦЬКГАЗ»» ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ ПАТ «СУМИГАЗ» переоформлено на безстрокову.
- (46) Відповідно до ліцензії, виданої постановою НКРЕКП «Про видачу ліцензії на розподіл природного газу ПАТ «СУМИГАЗ» від 19.06.2017 № 814 (набрала чинності 27.06.2017) (зі змінами, внесеними постановою НКРЕКП від 31.05.2019 № 913 «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 19 червня 2017 року № 814»), ПАТ «СУМИГАЗ» надає послуги розподілу природного газу в межах території міста Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району Харківської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПАТ «СУМИГАЗ».
- (47) Рішенням Загальних зборів акціонерів ПАТ «СУМИГАЗ» від 17.04.2019 (протокол №1 від 17.04.2019) змінено найменування з «ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ПО ГАЗОПОСТАЧАННЮ ТА ГАЗИФІКАЦІЇ «СУМИГАЗ» на «АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «СУМИГАЗ» (надалі – АТ «СУМИГАЗ»).
- (48) За інформацією ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ», наданою листом від 14.06.2019 № 40407-Лв-3555-0619 (вх. № 68-01/1409/01-29 від 14.06.2019), Товариство протягом ліцензованого періоду провадило діяльність з постачання природного газу для побутових споживачів у територіальних межах здійснення ліцензованої діяльності з розподілу природного газу Оператором газорозподільної системи – АТ «СУМИГАЗ» (м. Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району Харківської області), згідно Положень про покладання спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, які були затверджені Постановою від 01.10.2015 № 758, Постановою від 22.03.2017 № 187 та Постановою від 19.10.2018 № 867.
- (49) Отже, територіальними (географічними) межами ринку визначено територію: у період з 01.07.2015 по 26.06.2017 міста Суми та Сумської області та з 27.06.2017 - міста Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району Харківської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «СУМИГАЗ».

4.5 Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єкта господарювання на ринку - часові межі ринку

- (50) Відповідно до вимог пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок із сталою структурою.
- (51) ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» почало здійснювати постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом на території міста Суми та Сумської області з 01.07.2015 на підставі ліцензії НКРЕКП від 04.06.2015 № 1681.

- (52) Відповідно до інформації, наданої ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» листом від 20.03.2020 № 407-Сл-1569-0320 (вх. № 68-01/610 від 20.03.2020), з 01.10.2015 відповідно до Постанови від 01.10.2015 № 758, Постанови від 22.03.2017 № 187 та Постанови від 19.10.2018 № 867 на ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» покладені спеціальні обов'язки щодо постачання природного газу для побутових споживачів на території ліцензованої діяльності з розподілу природного газу АТ «СУМИГАЗ».
- (53) Листом від 19.01.2022 № 40701-Сл-810-0122 (вх. № 70-01/319 від 20.01.2022) ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» повідомило, що постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2020 № 740, яка набрала чинності 21.08.2020, внесені зміни до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого Постановою від 19.10.2018 № 867, а саме виключено абзац шостий пункту 14 та Перелік. Таким чином, з 21.08.2020 на ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» не покладаються спеціальні обов'язки.
- (54) Таким чином, часовими межами ринку Послуг визначено період з 01.07.2015 по 20.08.2020.

4.6 Бар'єри вступу (виходу) на ринок

- (55) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (56) Зазначений ринок характеризується наявністю організаційних та адміністративних бар'єрів, зокрема, вхід на ринок нових суб'єктів господарювання можливий лише за умови визначення Кабінетом Міністрів України на відповідній території іншого суб'єкта господарювання, на якого було б покладено спеціальні обов'язки щодо постачання природного газу побутовим споживачам.

4.7 Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (57) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- а) на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (58) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (59) Відповідно до статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства. Такі обов'язки мають бути чітко визначеними, прозорими, недискримінаційними та

заздалегідь не передбачати неможливість їх виконання. Обсяг та умови виконання спеціальних обов'язків, покладених Кабінетом Міністрів України на суб'єктів ринку природного газу, мають бути необхідними та пропорційними меті задоволення правомірного загальносуспільного інтересу та такими, що створюють найменші перешкоди для розвитку ринку природного газу.

- (60) Частиною четвертою статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» рішення Кабінету Міністрів України про покладання спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу має визначати:
- 1) загальносуспільний інтерес у процесі функціонування ринку природного газу, для забезпечення якого покладаються спеціальні обов'язки на суб'єктів ринку природного газу;
 - 2) обсяг спеціальних обов'язків;
 - 3) коло суб'єктів ринку природного газу, на яких покладаються спеціальні обов'язки;
 - 4) обсяг прав суб'єктів ринку природного газу, на яких покладаються спеціальні обов'язки, необхідних для виконання таких обов'язків;
 - 5) категорії споживачів, яких стосуються спеціальні обов'язки;
 - 6) територію та строк виконання спеціальних обов'язків;
 - 7) джерела фінансування та порядок визначення компенсації, що надається суб'єктам ринку природного газу, на яких покладаються спеціальні обов'язки, з урахуванням положення частини сьомої цієї статті.
- (61) Згідно з частиною п'ятою статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» вибір суб'єкта або суб'єктів ринку природного газу, на яких покладаються спеціальні обов'язки відповідно до частини першої цієї статті, здійснюється у прозорий і недискримінаційний спосіб на підставі критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України, та не має створювати перешкод для реалізації прав споживачів на вільний вибір постачальника.
- (62) Переліками постачальників природного газу, на яких покладено спеціальні обов'язки щодо постачання природного газу побутовим споживачам та релігійним організаціям (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) до зміни постачальника природного газу, наведених в додатках до положень, затверджених Постановою від 01.10.2015 № 758, Постановою від 22.03.2017 № 187 та Постановою від 19.10.2018 № 867, постачальником природного газу на території ліцензованої діяльності з розподілу природного газу ПАТ «СУМИГАЗ» визначено лише ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ».
- (63) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» у період з 01.07.2015 по 26.06.2017 у межах території міста Суми та Сумської області та у період з 27.06.2017 по 20.08.2020- міста Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району Харківської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «СУМИГАЗ», займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг постачання природного газу побутовим споживачам, оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

5. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

5.1. Нормативно-правове регулювання

- (64) Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, а також здатного до інтеграції з ринками природного газу держав - сторін Енергетичного Співтовариства, у тому числі шляхом створення регіональних ринків природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу».
- (65) Відносини, які виникають між постачальниками та споживачами природного газу, з урахуванням їх взаємовідносин з операторами газорозподільної системи/газотранспортної системи (далі - Оператори ГРМ/ГТС) регулюються Правилами постачання природного газу, затвердженими постановою НКРЕКП від 30.09.2015 №2496, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1382/27827 (надалі – Правила) (із змінами).
- (66) Відповідно до пункту 2 Правил, їх дія поширюється на постачальників, споживачів природного газу - фізичних осіб (побутових споживачів), фізичних осіб - підприємців, юридичних осіб та Операторів ГРМ/ГТС.
- (67) Постачання природного газу споживачу здійснюється на підставі договору постачання природного газу між постачальником та споживачем, який укладається відповідно до вимог цих Правил, та після включення споживача до Реєстру споживачів постачальника в інформаційній платформі Оператора ГТС у відповідному розрахунковому періоді в порядку, визначеному Кодексом газотранспортної системи. Постачальник не має права реєструвати споживача у власному Реєстрі споживачів постачальника у розрахунковому періоді, не погодженому зі споживачем (абзац перший пункту 3 розділу I Правил). Постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється за договором, який має відповідати типовому договору постачання природного газу побутовим споживачам, що затверджується Регулятором та оприлюднюється в установленому порядку. Порядок постачання природного газу побутовим споживачам визначено розділом III Правил.
- (68) Відповідно до пункту 21 розділу II Правил побутовий споживач має право на вільний вибір постачальника та безоплатну зміну постачальника; безперервне отримання природного газу за умовами договору постачання природного газу; зменшення розміру плати в разі погіршення наданих постачальником послуг; отримання інформації про загальні умови постачання (у тому числі ціни), порядок плати за спожитий природний газ, права та обов'язки постачальника та побутового споживача, зазначення актів законодавства, якими регулюються відносини між постачальником і побутовим споживачем, наявні способи досудового вирішення спорів з постачальником, дані про фактичні нарахування (обсяг та вартість) за послуги з газопостачання та іншу інформацію відповідно до договору постачання природного газу; розірвання договору та/або відшкодування збитків в установленому законодавством порядку, зокрема цими Правилами; проведення звіряння розрахунків з підписанням відповідного акта; безоплатне отримання інформації про обсяги та інші показання власного споживання природного газу; інші права, передбачені цими Правилами та чинним законодавством.
- (69) Типовий договір постачання природного газу побутовим споживачам затверджено постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2500, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1386/27831. Типовий договір постачання природного газу побутовим споживачам (далі - Договір) є публічним і регламентує порядок та умови постачання природного газу споживачу як товарної продукції Постачальником.
- (70) Пунктом 4.4 Договору передбачено, що об'єм (обсяг) постачання та споживання природного газу споживачем за розрахунковий період визначається одним із нижченаведених способів:

- 1) за даними Оператора ГРМ за підсумками розрахункового періоду, що містяться в базі даних Оператора газотранспортної системи та доведені споживачу Оператором ГРМ відповідно до умов договору розподілу природного газу;
 - 2) за плановими величинами середньомісячного споживання газу в опалювальний або міжопалювальний період.
- (71) Пунктами 4.5 та 4.6 Договору встановлено, що розрахунки споживача за цим Договором здійснюються за рахунками та/або квитанціями абонентської книжки Постачальника; спосіб оплати має бути визначений споживачем в заяві-приєднанні. При цьому усі платіжні документи, що виставляються Постачальником споживачу, мають містити чітку інформацію про суму платежу, порядок та строки оплати, що погоджені сторонами цього Договору.
- (72) Порядок комерційного обліку газу по об'єктах побутових споживачів (населення) визначено главою 4 розділу IX Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг 30.09.2015 №2494, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (надалі – Кодекс).
- (73) Главою 4 розділу IX Кодексу встановлено, що визначення фактичного об'єму споживання (розподілу) природного газу по об'єкту побутового споживача здійснюється на межі балансової належності між Оператором ГРМ і побутовим споживачем на підставі даних лічильника природного газу з урахуванням вимог цього Кодексу та договору. Якщо побутовий споживач за договором розподілу природного газу не забезпечений лічильником газу, фактичний об'єм спожитого (розподіленого) природного газу по об'єкту побутового споживача за відповідний календарний місяць визначається за нормами споживання. При цьому Главою 1 розділу 1 Кодексу визначено, що норми споживання – об'єм та вид споживання природного газу, установлені згідно із законодавством для побутових споживачів, що не забезпечені лічильником газу, за договорами розподілу природного газу.

5.2. Обставини Справи

- (74) За результатами розгляду подання Управління Служби безпеки України в Сумській області від 05.04.2019 № 2028 (вх. № 68-01/875/01-25 від 08.04.2019) стосовно виставлення у рахунках до оплати споживачам, які не мають лічильників, додаткового обсягу спожитого газу, пов'язаного із здійсненням перерахунку обсягів спожитого природного газу у період дії скасованих норм споживання (за період 2014-2018 роки), та заяви ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» від 01.03.2019 № 50 (вх. № 68-01/557/01-27 від 04.03.2019) щодо неправомірності дій ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ», які полягають у позбавленні можливості вибору побутовими споживачами іншого постачальника шляхом виставлення у рахунках на оплату наданих послуг необґрунтованої суми заборгованості та усунення ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» з ринку постачання природного газу у територіальних межах Сумської області, встановлено наступне.
- (75) Згідно із інформацією, викладеною у поданні УПРАВЛІННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ від 05.04.2019 № 2028 (вх. № 68-01/875/01-25 від 08.04.2019), у листопаді 2018 року споживачі послуг АТ «СУМИГАЗ» та ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ», приміщення яких не обладнані лічильниками газу, отримали рахунки за нібито спожитий природний газ у період з 01.07.2015 по жовтень 2018 року у об'ємах, розрахованих за завищеними нормами. Як приклад, усі мешканці багатоквартирного будинку за адресою: (інформація з обмеженим доступом), отримали рахунки на суму від 3000 до 15 000 гривень за вже раніше оплачені послуги, надані у попередніх розрахункових періодах. На листи споживачів (на етапі зміни постачальника) ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» та АТ «СУМИГАЗ» повідомили, що для укладення договорів із

новим постачальником природного газу необхідно погасити заборгованість за поставлений природний газ перед діючим постачальником.

- (76) У своїй заяві від 01.03.2019 № 50 (вх. № 68-01/557/01-27 від 04.03.2019) ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» викладає аналогічні обставини стосовно здійснення ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» нарахування додаткових коштів за надані послуги споживачам, які не мають/мали приладів обліку газу, пов'язаного із здійсненням перерахунку обсягів спожитого природного газу у період дії скасованих норм споживання - за період з липня 2015 по жовтень 2018 року. При цьому ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» звертає увагу на те, що для отримання довідки про відсутність заборгованості ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» змушує споживачів, у яких відсутня прострочена поточна заборгованість за спожиті послуги, здійснити оплату донарахованих унаслідок здійснення перерахунку обсягів спожитого природного газу у період дії скасованих норм споживання - за період з 01.07.2015 по жовтень 2018 року.
- (77) Наявність такої необґрунтованої заборгованості унеможливило перехід побутового споживача до нового постачальника. За таких обставин ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» були створені такі умови на ринку, за яких споживачі послуг, які виявили бажання вибрати іншого постачальника природного газу, позбавлені права вільно його обирати, а ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» не може постачати природний газ побутовим споживачам, які вирішили змінити постачальника природного газу в межах території Сумської області, на якій розташовані розподільчі мережі АТ «СУМИГАЗ».
- (78) За поясненнями ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ», наданими листом від 28.08.2019 № 40703-Лв-5359-0819 (вх. № 68-01/1889/02-10 від 29.08.2019) на вимогу Голови Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 06.08.2019 № 02-10/1404, Товариство зазначило про те, що *«споживачам природного газу, у яких відсутні лічильники газу, в рахунках за листопад 2018 року інформативно було відображено вартість природного газу, невраховану в період дії норма, скасованих Урядом та судом, загальним обсягом 28 768,1 тис.м.куб на суму 201 407,1 тис.грн. Період, за який інформативно була доведена обсяг та вартість природного газу для потреб побутових споживачів є з 01 липня 2015 року (початок ліцензованої діяльності з постачання природного газу) по жовтень 2018 року»* (мовою оригіналу).
- (79) В ході розгляду Справи Відділенням встановлено, що рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 30.05.2018 у справі № 826/2507/18 визнано протиправною та нечинною постанову Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 203 «Про норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників», а також визнано протиправним та нечинним пункт 1 переліку постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 204 «Про внесення зміни до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 409 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України». При цьому було зобов'язано Кабінет Міністрів України невідкладно опублікувати резолютивну частину рішення суду у виданні, в якому було офіційно оприлюднені постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 203 «Про норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників» та від 23.03.2016 № 204 «Про внесення зміни до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 № 409 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», після набрання рішенням законної сили.
- (80) Рішенням Київського апеляційного адміністративного суду від 09.08.2018 у справі № 826/2507/18 рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 30.05.2018 залишено без змін.

- (81) Отже, норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників, встановлені постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 203 «Про норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників», та пункт 1 переліку постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 204, втрачають чинність з моменту набрання законної сили рішенням суду у цій справі (09.08.2018), а не з моменту їх прийняття.
- (82) Постановою Верховного суду від 27.11.2018 у справі № 826/2507/18 рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 30.05.2018 та постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 09.08.2018 залишено без змін.
- (83) За таких умов, за відсутності іншого нормативно-правового акту, яким врегульовувалися б норми споживання природного газу для споживачів, які не мають лічильників, саме з 09.08.2018 повинні застосовуватися норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників, встановлені постановою Кабінету Міністрів України від 08.06.1996 № 619 у останній діючій редакції із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 409.
- (84) Отже, проведення ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» у листопаді 2018 року донарахувань обсягів наданих Послуг у період починаючи з 01.07.2015 по 08.08.2018 споживачам, які не мають/мали лічильників, не було передбачено жодним нормативним документом.
- (85) Постановою Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 № 143 «Питання споживання природного газу» затверджено нові норми споживання природного газу побутовими споживачами природного газу у разі відсутності лічильників газу.
- (86) При цьому пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 № 143 встановлено, що застосування норм споживання природного газу побутовими споживачами у разі відсутності лічильників газу, затверджених пунктом 1 цієї постанови, здійснюється з 9 серпня 2018 року. При цьому не допускається нарахування та облік заборгованості на особовому рахунку побутового споживача за природний газ, яка виникла у зв'язку з втратою чинності постановами Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 237 «Про внесення змін до норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників» та від 23.03.2016 № 203 «Про норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників».
- (87) Окрім вказаного, не нараховуються постачальникам природного газу для потреб побутових споживачів заборгованість за природний газ в межах норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.06.1996 № 619, в редакції, що діяла до 01.10.2014, а також штрафні санкції, 3 відсотки річних та інфляційні втрати, нараховані на таку заборгованість.
- (88) За таких умов у період до 09.08.2018 не можуть застосовуватися будь-які інші норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників, аніж ті, які були визначені оscarженою постановою в останній діючій редакції.
- (89) Але не дивлячись на дату втрати чинності вищезазначеної постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 203 «Про норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників», ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» у рахунках на оплату за надані у жовтні 2018 року Послуги повідомило споживачам, помешкання яких не були обладнані приладами обліку, про наявність заборгованості, що виникла унаслідок здійснення ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» перерахунку наданих Послуг за період з липня 2015 по жовтень 2018 (з моменту вступу ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» на ринок постачання

природного газу побутовим споживачам) за завищеними нормами, що спричинило додаткові нарахування.

- (90) Відділенням встановлено, що на звернення споживачів стосовно отримання від ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» довідки про відсутність заборгованості за надані Послуги останнє повідомляло, що станом на дату надання інформації по особовим рахункам споживачів простроченої заборгованості не значиться. Разом з тим, для отримання зазначеної довідки споживачам необхідно оплатити заборгованість, яка виникла унаслідок перерахунку вартості природного газу, спожитого населенням у період застосування скасованих норм споживання природного газу, та не обліковується в поточних рахунках споживачів.
- (91) Так, наприклад, у відповідь на звернення громадянина (інформація з обмеженим доступом) щодо отримання довідки про відсутність заборгованості (з метою зміни постачальника природного газу) ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» листом від 22.01.2019 №40708-Лв-596-0119 повідомляє наступне:

«Відповідно пп.4 п.4 розділу IX Кодексу Оператор ГРМ (ПАТ «СумиГаз») в установленому законодавством порядку передає інформацію про об'єм та обсяг розподіленого споживачу (спожитого ним) природного газу за відповідний період до Оператора ГТС з метою її використання суб'єктами ринку природного газу, у тому числі постачальником споживача. Отже, нарахування за спожитий газ проводяться Вам на підставі даних ПАТ «СумиГаз» про об'єм (обсяг) газу.

Станом на 22.01.2019 по Вашому особовому рахунку прострочена заборгованість за спожитий природний газ не значиться. Нарухування за спожитий газ у грудні 2018 становить 312,89 грн... Звертаємо Вашу увагу на те, що затвердження порядку проведення перерахунку вартості природного газу, спожитого населенням у період застосування норм споживання природного газу населенням, у разі відсутності газових лічильників, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року №237 «Про внесення змін до норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників» покладено на Міністерство енергетики та вугільної промисловості. Проте, станом на 01.01.2019 року порядок здійснення перерахунку оплати не затверджено, Урядом не розроблено механізм врегулювання заборгованості по перерахунку обсягів спожитого природного газу за попередні періоди відповідно до остаточного рішення Верховного суду у складі Касаційного адміністративного суду від 27.11.2018, тому суми перерахунку в розмірі 571,79 грн. та 6332,91. грн., не зазначаються в поточних рахунках на оплату за спожитий газ, але підлягають сплаті при здійсненні остаточних розрахунків. Таким чином, для отримання довідки про відсутність заборгованості ... Вам необхідно сплатити заборгованість за спожитий газ, та звернутися до Сумського відділу реалізації ТОВ «СумиГаз Збут з особистим паспортом та квитанцією про сплату заборгованості» (мовою оригіналу).

- (92) Відповідно до інформації, наданої листом ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» від 24.09.2019 № 40703-Лв-6060-0919 (вх. № 68-01/2042/02-10 від 24.09.2019) сплата заборгованості, що виникла у зв'язку з перерахунком норм споживання відбувається при зміні власника об'єкта побутового споживача (попереднім власником), у разі передачі об'єкта побутового споживача або його частини в оренду та обумовленням договором оренди передачі орендареві відповідних повноважень щодо забезпечення орендованого об'єкта або його частини природним газом (власником перед передачею об'єкта в оренду або користувачем при закінченні дії договору оренди), у разі звільнення займаного приміщення (остаточного користування природним газом), зміні постачальника, оскільки відповідно до розділів III, IV Правил постачання природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2496, укладання договору постачання природного газу з новим власником/користувачем, призупинення дії

договору чи його розірвання можливе тільки при умові відсутності простроченої заборгованості побутового споживача перед діючим постачальником за поставлений природний газ.

- (93) Також вказаним листом ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» надало список побутових споживачів, які у період квітня – серпня 2019 зверталися до ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» з метою отримання довідки про відсутність заборгованості за надані Послуги, в тому числі при відчуженні майна. Загальна кількість склала 1476 споживачі, з яких 20 оплатило заборгованість, що виникла у зв'язку з перерахунком норм споживання за період з 01.12.2015 по 30.09.2018.
- (94) На вимогу Голови Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 02.10.2019 № 02-10/1691 ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» листом від 15.10.2019 № 4070-Лв-6539-1019 (вх. № 68-01/2200/02-10 від 18.10.2019) надало інформацію по особовим рахункам окремих споживачів, відповідно до якої перерахунок внаслідок скасування постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 237 «Про внесення змін до норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників» споживачам при остаточному розрахунку з постачальником виставлено до сплати окремим рахунком.
- (95) Відповідно до інформації, наданої АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «НАЦІОНАЛЬНА КОМПАНІЯ «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» (надалі – АТ «НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ») листом від 05.09.2019 № 14-5264/1.2-19 (вх. № 68-01/1946/02-10 від 09.09.2019), ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» листами від 27.02.2019 № 40703-Сл-1471-0219 та від 11.04.2019 № 40703-Сл-2307-0419 зверталось до АТ «НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» щодо проведення корегування заборгованості за попередні періоди. У відповідь АТ «НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» повернуло корегуючі акти без підписання з посиланням на відсутність підстав для корегування заборгованості та штрафних санкцій, оскільки постановами Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 № 63 «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами» та від 27.02.2019 № 143 «Питання споживання природного газу» не встановлено та не визначено механізм корегування використаних побутовими споживачами обсягів природного газу. *«Обсяги природного газу, передані Компанією Товариству для потреб побутових споживачів, були оформлені на підставі наданих Товариством актів приймання-передачі природного газу (у яких зазначено обсяги, ціни та вартість використаного природного газу). При цьому Компанією були виписані податкові накладні та сплачені податки до державного бюджету України на всі суми та обсяги природного газу, наведені в зазначених актах приймання передачі природного газу. Також ці обсяги були включені до балансу природного газу та звітів Операторами ГРМ Оператору ГТС за минулі періоди»* (мовою оригіналу).
- (96) Відповідно до рекомендацій НКРЕКП, наданих листом від 26.04.2016 № 4125/16/7-16 постачальникам природного газу, на яких покладено спеціальні обов'язки, ні Кодексом газотранспортної системи, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493, ані Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494, не передбачено здійснення постачальниками природного газу відповідних перерахунків обсягів спожитого природного газу та процедури зведення балансів минулих періодів. Крім цього, здійснення перерахунку вартості природного газу, пов'язаного із здійсненням перерахунку обсягів спожитого природного газу у період дії скасованої постанови Кабінету Міністрів України від 09.04.2015 №237, та виставлення побутовим споживачам природного газу додаткових рахунків (подвійної оплати), на думку НКРЕКП, є незаконним та призведе до порушення прав побутових споживачів природного газу.
- (97) За таких умов нарахування та стягнення ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» додаткової плати унаслідок здійснення перерахунку обсягів спожитого природного газу за період з

01.07.2015 по 08.08.2018 (у період дії скасованих норм споживання) споживачам, які не мають/мали лічильників, є неправомірними, призводить до встановлення необґрунтованої суми заборгованості у споживача.

- (98) Суми виставленої заборгованості, що виникла у період дії скасованих норм, залежать від кількості зареєстрованих у помешканні осіб та наявних побутових приладів (газова плита, колонка тощо).
- (99) Наявність штучної заборгованості за надані Послуги перед діючим постачальником, враховуючи вимоги пункту 3 розділу II Правил, які передбачають можливість укладення договору з новим постачальником лише за умови відсутності простроченої заборгованості, позбавляє права споживача укласти договір з новим постачальником, що, в свою чергу, призводить до обмеження конкуренції на ринку постачання природного газу та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання, що діють на цьому ринку (ліцензованих постачальників природного газу).

5.3. Ущемлення інтересів споживачів

- (100) Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополює (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (101) За інформацією ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ», наданою листом від 11.01.2019 № 40703-Лв-318-0119 (вх. № 68-01/99/02-10), останнє в рахунках за спожитий природний газ в листопаді 2018 на зворотній стороні рахунків зазначило 81 677 абонентам вартість природного газу, не враховану в період дії скасованих норм.
- (102) Враховуючи зазначене, неправомірні дії, які полягали у необґрунтованому донарахуванні обсягів природного газу, пов'язаного із здійсненням перерахунку обсягів спожитого природного газу у період дії скасованих норм, зачіпали інтереси значної частини споживачів.
- (103) Відтак велика кількість побутових споживачів були позбавлені можливості зміни постачальника природного газу, а потенційні постачальники внаслідок штучної заборгованості у населення за надані Послуги не могли отримати нових покупців завдяки наявним у них власним перевагам.
- (104) Таким чином, внаслідок таких дій ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» склалася ситуація, за якої для побутових споживачів створено штучні перешкоди для переходу до інших постачальників природного газу, що, в свою чергу, у значній мірі може обмежувати конкуренцію на ринку послуг постачання природного газу.
- (105) За інформацією ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» (лист від 28.08.2019 №40703-Лв-5359-0819, вх. № 68-01/1889/02-10 від 29.08.2019), споживачам природного газу, які не мають/мали лічильників, на підставі щомісячних даних (реєстрів), отриманих від АТ «СУМИГАЗ», Товариством в рахунках на оплату наданих Послуг було донараховано вартість природного газу, не враховану в період дії скасованих норм загальним обсягом 28 768,1 тис. м³ на суму 201 407,1 тис. грн.
- (106) На вимогу Голови Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 01.11.2019 № 02-10/1859 щодо надання інформації про загальну суму коштів, отриманих ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» протягом 2018-2019 років унаслідок сплати споживачами заборгованості, що виникла у зв'язку з перерахунком норм та яка не зазначається в поточних рахунках на оплату за спожитий газ, ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ»

листом від 14.11.2019 № 40706-Лв-7595-1119 (вх. 68-01/2111/02-10 від 14.11.2019) повідомило наступне.

«Окремого обліку по сплаті споживачами вартості спожитого газу, неврахованих в період дії норм, скасованих урядом та судом, Товариством не ведеться. Оплата вищевказаних належних до сплати сум відбувається при зміні власника об'єкта побутового споживача (попереднім власником), у разі передачі об'єкта побутового споживача або його частини в оренду та обумовленням договором оренди передачі орендареві відповідних повноважень щодо забезпечення орендованого об'єкта або його частини природним газом (власником перед передачею об'єкта в оренду або користувачем при закінченні дії договору оренди) у разі звільнення займаного приміщення (остаточного користування природним газом), зміні постачальника, оскільки відповідно до Розділів III, IV Правил постачання природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2496 укладання договору постачання природного газу з новим власником/користувачем, призупинення дії договору чи його розірвання можливе тільки при умові відсутності простроченої заборгованості побутового споживача перед діючим постачальником за поставлений газ» (мовою оригіналу).

(107) Також листом від 22.08.2023 № 40701-Сл-1950-0823 (вх. № 70-01/1895 від 22.08.2023) на вимогу Голови Відділення від 03.08.2023 № 70-02/С-2483 ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» повідомило, що *«окремого обліку по оплаті споживачами вартості спожитого природного газу, неврахованих в період дії норм, скасованих Урядом та судом, Товариством не ведеться. Так і грошові надходження від побутових споживачів зараховуються в погашення загальної суми заборгованості за спожитий природний газ» (мовою оригіналу).*

(108) Листом від 21.05.2020 № 407007.1-Сл-1994-0520 (вх. 68-01/1075 від 21.05.2020) ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» зазначило, що *«Товариство проаналізувало свою комунікацію зі споживачами і прийшло до висновку, що така комунікація в окремих споживачів, які взагалі не знайомі з нормами чинного законодавства, могла створювати враження неможливості переходу до незалежного постачальника.*

Наразі Товариство розуміє, що метою такої комунікації було в першу чергу збереження дебіторської заборгованості Товариства. Товариство приймаючи рішення щодо переходу споживачів до іншого постачальника, приймало до уваги ту обставину, що дебіторська заборгованість стане безнадійною.

....

Отже як зазначено вище Товариство усвідомило, що повідомлення, надіслані споживачам, могли створити у деякого з них враження про неможливість переходу до незалежного постачальника. Розповсюдження таких повідомлень могло мати ознаки порушення, передбаченого ч. 1 ст. 13 ЗУ «Про захист економічної конкуренції» (мовою оригіналу).

(109) Слід зазначити, що 29.08.2021 набрав чинності Закон України «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» від 14.07.2021 № 1639-ІХ.

(110) Частиною першою статті 4 Закону України «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» взаєморозрахунки в цілях погашення заборгованості та грошових зобов'язань, що визначені статтею 1 цього Закону, здійснюються за рахунок видатків державного бюджету для врегулювання неоплаченої вартості обсягів природного газу, відображеної в обліку постачальників природного газу у період з 1 жовтня 2014 року до розрахункової дати у зв'язку з визнанням судами незаконними та нечинними актів Кабінету Міністрів

України про затвердження норм споживання природного газу населенням без лічильників, - в цілях погашення заборгованості включених до Реєстру суб'єктів ринку природного газу, у тому числі підтвердженої судовими рішеннями, які набрали законної сили, за договорами купівлі-продажу (постачання) природного газу для постачання побутовим споживачам, укладеними з НАК «Нафтогаз України», а також за договорами про надання послуг з транспортування природного газу перед особою, що здійснювала функції оператора газотранспортної системи до 31 грудня 2019 року включно, та/або особою, що здійснює функції оператора газотранспортної системи з 1 січня 2020 року.

- (111) В листі від 22.08.2023 № 40701-Сл-1950-0823 (вх. № 70-01/1895 від 22.08.2023) ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» зазначає: *«Таким чином, держава визнаючи неможливість підприємств паливно-енергетичного комплексу забезпечити свої розрахунки, із прийняттям Закону України «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» вчиняє дії, спрямовані на врегулювання такої заборгованості... Державою та на державному рівні визнається існуюча проблема у вигляді накопиченої дебіторської заборгованості як побутових споживачів перед постачальниками, яка є сумнівною/та або безнадійною, так і заборгованості постачальників перед оптовими продавцями, зокрема НАК «Нафтогаз України», яка виникла за рахунок сумнівної/та або безнадійної заборгованості побутових споживачів перед постачальниками, внаслідок визнання нечинними постанов Уряду про встановлення норм споживання природного газу за відсутності лічильників, які були прийняті протягом 2015-2019 років та розрахунків спожитих побутовими споживачами обсягів природного газу, через їх приведення до стандартних умов, і яка підлягає врегулюванню згідно Закону» (мовою оригіналу).*

5.4. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умови існування конкуренції на ринку

- (112) Така поведінка ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» була б неможливою за відсутності у нього ринкової влади на ринку послуг з постачання природного газу побутовим споживачам у період з 01.07.2015 по 26.06.2017 у межах території міста Суми та Сумської області та у період з 27.06.2017 по 20.08.2020 - міста Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району Харківської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «СУМИГАЗ».

- (113) За таких умов можна стверджувати, що унаслідок здійснення господарської діяльності ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» на ринку послуг з постачання природного газу побутовим споживачам у період з 01.07.2015 по 26.06.2017 у межах території міста Суми та Сумської області та у період з 27.06.2017 по 20.08.2020 - міста Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району Харківської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «СУМИГАЗ», споживачі позбавляються права на вільний вибір постачальника, гарантований йому чинним законодавством та ущемлюються можливості суб'єктів господарювання постачати природний газ побутовим споживачам.

5.5. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним (домінуючим) становищем

- (114) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (115) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (116) Дії ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ», яке у період з 01.07.2015 по 26.06.2017 у межах території міста Суми та Сумської області та у період з 27.06.2017 по 20.08.2020 - міста Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району Харківської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «СУМИГАЗ», займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання природного газу побутовим споживачам, які полягали у донарахуванні та стягненні із побутових споживачів, які не мають/мали приладів обліку газу, вартості додаткових обсягів газу за період з 01.07.2015 по 08.08.2018, що призводить до утворення штучної заборгованості за надані Послуги та створення перешкод для подальшого переходу до інших постачальників природного газу, кваліфікуються як зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (117) На подання з попередніми висновками у справі ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» надало свої заперечення листом від 11.09.2023 № 40701-Ск-2000-0923 (вх. № 70-01/2016 від 12.09.2023), які в цілому зводяться до невизнання вчинення порушення.
- (118) ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» не погоджується з висновками Відділення, оскільки:
- неодноразово акцентувало увагу та наголошувало щодо інформативності зазначення у рахунках вартості обсягів природного газу, неврахованих в період дії норм, скасованих Кабінетом Міністрів України та судом;
 - не стягувало зі споживачів вартість таких обсягів;
 - Відділенням не доведено факт створення ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» перешкод для споживачів у зміні постачальника чи будь-якого обмеження їх прав.
- (119) З приводу цього Відділення зауважує наступне.
- (120) ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» у листопаді 2018 не лише інформувало споживачів про зазначення у рахунках вартості обсягів природного газу, неврахованих в період дії норм, скасованих кабінетом Міністрів України та судом, але в подальшому і стягувало з побутових споживачів таку заборгованість, що підтверджується, зокрема, листами ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» від 24.09.2019 № 40703-Лв-6060-0919 (вх. № 68-01/2042/02-10 від 24.09.2019), 15.10.2019 № 40703-Лв-6539-1019 (вх. № 68-01/2200/02-10 від 18.10.2019).
- (121) Крім того відповідно до інформації, наданої Відділенню ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» листом від 14.11.2019 № 40703-Лв-7595-1119 (вх. № 68-01/2411/02-10 від 14.11.2019), останнє на звернення споживачів (інформація з обмеженим доступом) повідомило про наявність обсягу та вартості спожитого природного газу, неврахованих в період дії норм, скасованих Кабінетом Міністрів України та судом, та/або необхідність її сплати при остаточному розрахунку з діючим постачальником, а саме:
- (інформація з обмеженим доступом) – 1166,54 грн.;
 - (інформація з обмеженим доступом) – 571,79 грн. та 6332,91 грн.;
 - (інформація з обмеженим доступом) – 285,90 грн. та 3208,15 грн.;
 - (інформація з обмеженим доступом) – 571,79 грн. та 6354,43 грн.;

- (інформація з обмеженим доступом) – 765,87 грн. та 9557,60 грн.

- (122) Слід зазначити, що споживачі (інформація з обмеженим доступом) зверталися до ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» з заявою щодо отримання довідки про відсутність заборгованості за послуги постачання природного газу з метою зміни постачальника.
- (123) Враховуючи вимоги пункту 3 розділу II Правил, які передбачають можливість укладення договору з новим постачальником лише за умови відсутності простроченої заборгованості, споживачі були змушені або сплачувати неіснуючу заборгованість, або відмовитися від свого права вибору нового постачальника.
- (124) При цьому ТОВ «ГП ПРОМСЕРВІС» на звернення побутових споживачів, зокрема, (інформація з обмеженим доступом), відмовляло у наданні послуг з постачання природного газу у зв'язку з наявністю заборгованості перед діючим постачальником.
- (125) За таких обставин були створені такі умови на ринку постачання природного газу побутовим споживачам в межах Сумської області, за яких споживачі послуг позбавлені права вільно обирати постачальника, а ТОВ «ГП «ПРОМСЕРВІС» не може постачати природний газ побутовим споживачам, які вирішили змінити постачальника природного газу.
- (126) Таким чином, висновок Відділення про донарахування та стягнення ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» із побутових споживачів, які не мають/мали приладів обліку газу, вартості додаткових обсягів газу за період з 01.07.2015 по 08.08.2018, що призводить до утворення штучної заборгованості за надані Послуги та створення перешкод для подальшого переходу до інших постачальників природного газу, не є спростованим.
- (127) Крім того, ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» зазначає, що Відділенням не доведено наявності монопольного становища у ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ», невірно визначено територіальні (географічні) межі ринку та не виконано Розділу II Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, при цьому відсутні будь-які докази, які б спростовували висновки Відділення.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (128) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону накладається штраф у розмірі десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (129) Відповідно до інформації, наданої ТОВ «СУМИГАЗ ЗБУТ» листом від 17.07.2023 № 40701-Сл-1810-0723 (вх. № 70-01/558кі від 17.07.2023), дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2022 рік складає *(конфіденційна інформація)*.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» (ідентифікаційний код юридичної особи - (інформація з обмеженим доступом)) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у період з 01.07.2015 по 26.06.2017 у межах території міста Суми та Сумської області та у період з 27.06.2017 по 20.08.2020 - міста Суми, Сумської області та села Мойка Краснокутського району Харківської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «СУМИГАЗ», є суб'єктом господарювання, що займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання природного газу побутовим споживачам, оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

2. Визнати дії ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» (ідентифікаційний код юридичної особи - (інформація з обмеженим доступом)), які полягали у донарахуванні та стягненні із побутових споживачів, які не мають/мали приладів обліку газу, вартості додаткових обсягів газу за період з 01.07.2015 по 08.08.2018, що призводить до утворення штучної заборгованості за надані послуги та створення перешкод для подальшого переходу до інших постачальників природного газу, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання природного газу побутовим споживачам, що призвели до ущемлення інтересів споживачів та інших суб'єктів господарювання, які надають послуги постачання природного газу, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» (ідентифікаційний код юридичної особи - (інформація з обмеженим доступом)) штраф у розмірі 68 000,00 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

4. Зобов'язати ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИГАЗ ЗБУТ» (ідентифікаційний код юридичної особи - (інформація з обмеженим доступом)) у двомісячний термін усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, про що повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України з наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачено у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржено до господарського суду.